

Gek op geld

n verhoal ien t Grunnegers deur Bé Kuipers

Hai was gek op geld, zee e. Joa, wel is dat nait? Mor volgens hom wil nait elk ter veul veur doun. Mensen willen der te makkelk aankommen. n Löt kopen is doaram veur veul minsen voak ainegste meugelkhaid. "Mor", zee e mit vinger omhoog: "denk hierom: dij t dut is nait wies, je betoalen joe scheel aan lötten. Mor ja, dij t nait dut, wint ook nooit n pries, zegt n Grunneger spreekwoord."

Ik kwam hom tegen ien t café. Hai is n voage kennis van mie, zo haile veul zai ik hom nait. Ik zit ook nait zo op hom te wachten, want hai is n proatjemoaker. Wie kregen t over geld, de krieses, bezunegens en aanverwante zoaken. En doar zat hai vol van. Ik kreeg n pilsje van hom, dus mos ik wel even proaten.

"Ik heb thoes sinds kort n holtkaggel", zee e en hai ging der ais goud veur zitten. "Ik kin makkelk aan holt kommen via mien waark - èn vergees. En cv hebben wie zodounde altied oet, dat bespoart veul gas. En gas is geld." n Woarhaid as n kou, ien kroug worden voak nait de daipzinnege oetsproaken doan.

"Leste tied gooi ik soavends veur t op ber goan ook wat antraciet ien kaggel. Dat gloeit aanderdoagssmörgens nòg en kaggel is den zo weer aan, mit n poar stukken holt ter op. Mor doarmit heb ik mie ien t begun toch even lelk mishad. Dou ik aaskeloag leeggooien wol, zaten der nog apmoal gluiende kooltjes ien. Gait vanzulf wel oet, docht ik en ik gooide haile brud ien grieze container.

Wat loader kwam der n beetje rook oet container. Dou ik klep van container open dee en der zodounde meer lucht bie kwam, slougen vlammen der boven oet. Gelukkeg was t winterweer en apmoal snij en ik gooide der doalek n poar beste scheppen snij ien om te bluzzen. Wat ook belukte, t vuur was doalek oet.

Aanderdoagssmörgens mos container bie weg zet worden. Mor ik kreeg ding nait van stee. Wat bleek nou? Dij nacht haar t flink vrozen en haile boudel zat vaast. Der was n gat ien boom van container braand deur dij gloeiende aask en doar was t snijwodder deurhen lopen en aan roaden vaastvrozen. En zo is mien container feidelk onbruukbaar worden.

Op website van gemainte las ik dat je groates n nije krieges kinnen ien geval van vermissen of daifstal. Dus heb ik mien container aangeven as stolen. Ondertied zoagde ik kepodde container ien lutje stukken, mouk ook t hoesnummer en aander herkennenstaikens onzichtbaar en dee t zoakje ien n poar voelniszakken.

Dij puten nam ik mit noar mien waark tou, doar n stuk of wat haile grode ofvaalcontainers stoan. Doar gooide ik boudel ien. Kraait gain hoan noar. Geld betoalen, doar heb ik noamelk n dikke hekel aan. En n nije container is toch gaauw honderd euro." Hai mouk noar krougholder tou n hinneweergoande bewegen mit vinger tussen onze lege glazen. Ondertied prout e gewoon deur.

"Mor nou hebben ze van de bank wat nijs opbedocht. En dat gait mie ook weer geld kosten! Mos noagoan, mien vraauw en ik, wie verdainen nog wel es wat bie, zai het heur waarkhoezen, n kraandeloop en folders rondbrengen. En ik klus ien mijn vrije tied wat bie. n Nije keuken, toen aanleggen, n stroatje leggen, n partij haardholt levern. Joa, wie mouten der wel wat veur doun, mor din hèb je ook wat.

En ales swaart, ik ben toch zeker nait gek dat ik veur de 'roverhaid' t waark goan zol, dij potverteerders mit heur geldverslindende oetgoaven veur ontwikkelshulp, Europa, dure stroaljoagers, kunst- en cultuursubsidies, azielzuikers en aal zukswat. En zulf kluzzen dij politici ook flink bie mit heur commissoarioaten bie grode bedrieven.

Ik betoal zowiezo al belasten, veuls te veul astoe t mie vroags. En den mouten wie ook nog 21 persent BTW betoalen op ales wat we kopen, hoast n kwart! Doaram krieges ze mien bieverdainsten nait onder ogen." Hai keek mie aan of e t zulf oetvonden haar.

"Ach, en ik kom wel ais wat eerder thoes as der nait zoveul te doun is op t bedrief, of as de boas vot is. Den kin ik mooi nog even zo'n kerwaaike doun. Mor nog even over dij bank. Nou hebben ze doar onnaaierd, dat ter mor zes keer ien t joar groates geld stört worden maag. Aal aander moalen mout dat nou vief euro kosten. Astoe den rekens dat wie zo roegweg vatteg moal ien t joar onze bieverdainsten störten, waarvan dus nou den mor zes moal groates, den kost ons dat 34 moal 5 euro is 170 euro sjoars. En doar krieg ik haildaal niks veur.

Nou, dat goa ik dus nait betoalen veur n automoatieze störten bie zo'n apperoat ien muur. Komt ja gain mens bie te pas. Ze zeden bie de bank, dat ter hail veul rommel ien gooit wordt, stukken iezer, vuurwaark. Doar schient t apperoat kepot van te goan en dat kost heur geld. Mor toch zeker gain 170 euro de klant? Ropperij is t en aans niks. Doarom brengen wie van nou ofaan onze bieverdainsten nait weer noar de bank tou.

Allain hebben wie op zo'n menaaiers sums wel oardeg wat geld ien hoes. Dus ik zee tegen mien vraauw, ik zee wais wat? Wie kopen ons n solide gaitiesdern brandkaast, hermetisch aan muur vaastmoakt mit dikke bolten en mit n gehaim sieverslöt. Doar doun we t geld ien. En zo komt belasten der ook nait achter, want ze kinnen tegenwoordeg ja ook joen bankrekens ienzain."

"Den gaistoe toch noar n aander bank", zee ik nog. Mor ale banken schienen dat te doun en dus bleef e mor bie zien bank, mor hai stört van nou ofaan zien extroa buuscenten nait meer bie heur. Doar hebben ze t zulf noar moakt, volgens hom. Ik zee: "Ik zol wel oppazen en dat nait aan elkenain vertellen, dastoe zoveul geld ien hoes hes bie tieden. Nait elkenain is te ver-traauwen, veurstoe t wais, stelen ze t die òf."

Joa, doar haar ik wel n punt volgens hom. Doarom ook het e zien haile hoes bevaailigd mit n alaarmienstelloatsie en overaal camera's ophongen. "Gain echten heur, nepcamera's, dat waiten daiven ja toch nait", laagde hai. En hai het aan boetenkaant ook overaal lampen mit n bewegensmelder monteerd.

"En wie hebben sinds kort ook n dikke rottweiler, dij snaachts beneden ien koamer is," ging e wieder. "Ik ben aans nait zo op honden en haildaal nait op zukkent, mien vraauw kin der beder mit overweg. Mor hai heurt wel ales en hai is woaks as de beste. Boetendes sloap ik altied mit n hockeystick onder ber. Ik heur ook alles, want ik ben n dunsloaber. En as ik nait sloapen kin, loop ik wat deur t hoes, kieken of der ook onroad is."

Ik zee tegen hom: "Volgens mie hestoe wel wat mit geld. Ien aalsgeval kopzörge." "Geld moakt nait altied gelukkeg", gaaf e tou. "Mor t wordt deur kriezes apmoal duurder ja. Dus as ik ter mit wat bieverdainen zo aan kommen kin, loat ik t nait lopen. Doe wel den?", vroug e aan mie. "Och, ik ben der nait vies van", zee ik. "n beetje geld omhanden is nooit weg. Mor k wil der nait àles veur doun en mien naachtrust is mie haailig."

"Kiek, dát bedoul ik nou", zee e mit noadruk en stook zien vinger te lucht ien. "Nou, ik ben dus wèl gek op geld en ik wil der wèl wat veur doun. Want ja, wie willen der toch ook n beetje van leven. Twijmoal ien t joar op vekaanzie, noar de zun en noar de snij. Mien vraauw en ik elk n nije auto om t aander joar, zo te kontbuus oet. Zai n handeg stadswogentje en ik n dikke BMW mit ales der op en der aan.

Wieder n grode plasma tv ien koamer, want wie maggen geern fims kieken, dij ik illegal download van internet. En showprogramma's vienden wie ook mooi, The Voice of Holland, Hollands Next Top Model en Geer en Goor... En wie hebben t nijste van t nijste op computergebied, fotocamera, I-pad en smartphone's veur vraauw en kiender en miezulf. En ook apmoal n elektrieze fiets. Jaháa..., en dat kost wat.

Mor wie kopen t apmoal van ons aigen, eerlek verdainde geld, doar wie haard veur waarkt hebben. Veurd dat de 'roverhaid' ons t apmoal ofpakt. Proost!", hai tilde zien bierglaas omhoog. Ja, wat mout je doar nou op zegenen, doch ik. Ik zee ook mor van: "Proost."

Groninger verhalen online

De eerder verschenen Groninger verhalen van Bé Kuipers staan 'los' online via:

 www.contactblad.info/groningerverhalen.html